

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

**«ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ОРІЄНТИРИ ІННОВАЦІЙНОГО НАУКОВОГО
ПОШУКУ МОЛОДІ УКРАЇНИ»**

МАТЕРІАЛИ

**ІІІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ І МОЛОДИХ УЧЕНИХ**

**26-27 ЧЕРВНЯ 2025 РОКУ
ЗАПОРІЖЖЯ – МЕЛІТОПОЛЬ, УКРАЇНА**

Міністерство освіти і науки України
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
Рада молодих учених при Міністерстві освіти і науки України
Рада молодих вчених при Запорізькій обласній державній адміністрації
Рада молодих вчених Мелітопольського державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького
Університет Генуї (Італія)
Університет Шеффілда (Сполучене Королівство Великої Британії та Північної
Ірландії)
Шуменський університет «Єпископ Костянтин Преславський» (Болгарія)
Університет Орхусу (Данія)
Eötvös Loránd Університет (Угорщина)
Інститут Союзу вчених Литви
Литовське наукове товариство
Центр неформального навчання VitaTiim (Естонія)

26–27 червня 2025 р.

**ІІІ МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ І МОЛОДИХ УЧЕНИХ
«ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ОРІЄНТИРИ ІННОВАЦІЙНОГО НАУКОВОГО
ПОШУКУ МОЛОДІ УКРАЇНИ»**

26-27 June 2025

**THE 3RD INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
FOR STUDENTS AND YOUNG SCIENTISTS
“EUROPEAN INTEGRATION GUIDELINES OF INNOVATIVE RESEARCH
OF THE YOUTH OF UKRAINE”**

Запоріжжя – Мелітополь, 2025

*Рекомендовано до друку Вченою радою Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького
(протокол № 19 від 30.06.2025 р.)*

Редакційна колегія:

Наталя ФАЛЬКО – ректор, доктор психологічних наук, професор.

Наталя ГЛЕБОВА – перший проректор, доктор соціологічних наук, професор.

Лариса ПОЛЯКОВА – проректор з наукової, інноваційної роботи та міжнародної співпраці, кандидат історичних наук, доцент.

Олександр КИРІЄНКО – голова Ради молодих вчених, старший викладач.

Ольга НЕГРІЙ – заступник голови Ради молодих вчених, асистент.

Ганна ТУТОВА – член Ради молодих вчених, асистент.

Олена ФЕДЮНІНА – член Ради молодих вчених, викладач-стажист.

Тетяна ГОНЧАР – помічник ректора.

Євроінтеграційні орієнтири інноваційного наукового пошуку молоді України: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Запоріжжя – Мелітополь, 26–27 червня 2025 р.). Запоріжжя: Видавництво МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2025. 263 с.

У збірнику оприлюднено матеріали учасників конференції «Євроінтеграційні орієнтири інноваційного наукового пошуку молоді України», яка відбулася 26–27 червня 2025 р.

Збірник призначено для наукових працівників, студентів, аспірантів, викладачів навчальних закладів різних рівнів.

У тезах збережено орфографію та пунктуацію авторів. За достовірність та оригінальність матеріалу відповідальність покладається на авторів.

УДК

316.733:378.014.25:001.891(062.552)

© Авторський колектив, 2025

ЗМІСТ

ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ ТА ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ	8
<i>Букаш М.</i> ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ	8
<i>Пюрко В.</i> ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ОРІЄНТИРИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ТА ЕРГОТЕРАПІЇ	24
<i>Федюніна О.</i> ФОРМУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УКРАЇНСЬКІЙ ОСВІТІ ЧЕРЕЗ РОЗВИТОК М'ЯКИХ НАВИЧОК	33
<i>Шевченко Г., Помазан Д.</i> ГРОМАДЯНСЬКА ОСВІТА ЯК ІНСТРУМЕНТ ІНТЕГРАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС	37
<i>Шериньова О.</i> ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ МАЛОКОМПЛЕКТНОЇ ШКОЛИ: ПРОБЛЕМИ ТА МОЖЛИВОСТІ	42
СУСПІЛЬНІ НАУКИ ВИКЛИКИ ДЕМОКРАТІЇ ТА ГРОМАДЯНСЬКОЇ УЧАСТІ	46
<i>Андрющенко О.</i> РАШИЗМ: ІДЕОЛОГІЯ ДЕСТРУКЦІЇ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ТА ЦИВІЛІЗАЦІЙНИХ ЦІННОСТЕЙ В КОНТЕКСТІ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ	46
<i>Вишневський О.</i> ВИКЛИКИ ТА ТРАНСФОРМАЦІЇ: СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ВИМІР ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ	52
<i>Оганян А., Бровко А.</i> ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ В КОНТЕКСТІ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ: ДОСВІД НІЖИНА	57
<i>Кірова Д.</i> ПАТРІОТИЗМ ТА ГРОМАДЯНСЬКА АКТИВНІСТЬ МОЛОДІ: ВИКЛИКИ ВОЄННОГО ЧАСУ	61
ПРИРОДНИЧІ НАУКИ ТА ЕКОЛОГІЧНА ТРАНСФОРМАЦІЯ В ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОМУ КОНТЕКСТІ	65
<i>Арабаджі-Тіпенко Л., Приходько А., Артьомова А.</i> ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТИ: ЄВРОПЕЙСЬКІ ТРЕНДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ	65
<i>Бєлов О., Непша О.</i> ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ТА ЗАХОДИ ЩОДО ПОЛІПШЕННЯ СТАНУ ВОДНИХ ОБ'ЄКТІВ В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ	72
<i>Вінніченко О., Непша О.</i> ГІДРОГЕОЛОГІЧНІ УМОВИ ЗАЛЯГАННЯ ПІДЗЕМНИХ ВОД У МЕЖАХ ТЕРИТОРІЇ ПІВНІЧНОГО ПРИАЗОВ'Я	76
<i>Дорожко Г.</i> ТЕХНОЛОГІЯ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ НА СУЧАСНОМУ УРОЦІ ГЕОГРАФІЇ	80
<i>Єпіфанцев Д., Непша О.</i> ОСНОВНІ РИСИ ГЕОЛОГІЧНОЇ БУДОВИ ПІВНІЧНОГО ПРИАЗОВ'Я	86
<i>Зеленов П.</i> БІОІНДИКАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТРАВ'ЯНОГО ПОКРИВУ ТА ҐРУНТОВОЇ МАКРОФАУНИ У МІСЬКОМУ ПАРКУ: КОМПЛЕМЕНТАРНІСТЬ ПІДХОДІВ	88
<i>Коваль Д., Непша О.</i> ОСОБЛИВОСТІ ГЕОМОРФОЛОГІЧНОЇ БУДОВИ ТЕРИТОРІЇ ПІВНІЧНОГО ПРИАЗОВ'Я	90
<i>Мешальніков І., Бєльчев Р.</i> ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РІЧОК ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ	93
<i>Пюрко О., Яцко П., Адамська І.</i> ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ТРЕНДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ПРИРОДНИЧОЇ ГАЛУЗІ В РАМКАХ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ НУШ	97
<i>Ручій В., Тутова Г.</i> РОЛЬ РЕЛЬЄФУ У ФОРМУВАННІ ҐРУНТОВОГО РІЗНОМАНІТТЯ ЗАПЛАВНО-ТЕРАСОВИХ ЛАНДШАФТІВ ДОЛИНИ РІЧКИ ДНІПРО (НА ПРИКЛАДІ ДНІПРОВСЬКО-ОРИЛЬСЬКОГО ПРИРОДНОГО ЗАПОВІДНИКА)	105

<i>Сидоренко А., Мокруха Д.</i> ПРОБЛЕМАТИКА ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ «СМАРАГДОВОЇ МЕРЕЖІ» В УКРАЇНІ.....	108
<i>Сіденко Є., Гришко С.</i> ВПЛИВ БОЙОВИХ ДІЙ В УКРАЇНІ НА РОДЮЧІСТЬ ҐРУНТІВ	113
<i>Фараджов М., Гришко С.</i> ТЕХНОЛОГІЯ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ГЕОГРАФІЇ	117
<i>Цапенко М., Непша О.</i> ВПРОВАДЖЕННЯ СТАНДАРТІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У ДІЯЛЬНІСТЬ ТОВ «БІЛЯЇВСЬКИЙ ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ» (ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСТЬ).....	121
<i>Гладій А.</i> ТЕХНОЛОГІЇ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ СУПРОВОДУ ВИКОНАННЯ ТВОРЧИХ ЗАВДАНЬ УЧНЯМИ НА УРОКАХ ХІМІЇ.....	125
<i>Шапаренко М.</i> ЙОСИП ТАНАТАР – ФУНДАТОР УКРАЇНСЬКОЇ РУДНОЇ ШКОЛИ: ВІД ВІДКРИТТІВ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ НАУКОВИХ ЗВ’ЯЗКІВ	126
<i>Шепітько Д., Непша О.</i> ГЕОЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ РІЧКИ КАПУСТЯНКА (ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСТЬ).....	129
<i>Zelenova V.</i> JOINT BIOINDICATIVE POTENTIAL OF VEGETATION AND SOIL ANIMALS AS A COMPREHENSIVE APPROACH TO ANTHROPOGENIC LIABILITY ASSESSMENT	132
ПСИХОЛОГІЯ, ПЕДАГОГІКА І СОЦІАЛЬНА РОБОТА.....	134
<i>Базарна О.</i> ДО ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ	134
<i>Барліт Л.</i> РЕВНОЩІ ЯК ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН	136
<i>Бульбін О., Осипенко В.</i> ЗНАЧЕННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ У ФІЗИЧНОМУ РОЗВИТКУ УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКІЛ В УРОЧНИЙ ТА ПОЗАУРОЧНИЙ ЧАС	139
<i>Варіна Г.</i> ПРОФЕСІЙНА СТІЙКІСТЬ ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА В УМОВАХ РОБОТИ З ПОСТТРАВМАТИЧНИМИ СТАНАМИ НАСЕЛЕННЯ.....	143
<i>Гузєєва І., Шевченко С.</i> ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОЇ ГРАМОТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ У ПІДХОДІ ТРАНЗАКЦІЙНОГО АНАЛІЗУ	152
<i>Демчик О.</i> ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВОГО МЕТОДУ ДЛЯ РОЗВИТКУ ШВИДКІСНИХ ЗДІБНОСТЕЙ БІГУНІВ 10-12 РОКІВ НА КОРОТКІ ДИСТАНЦІЇ	157
<i>Золотарьова Н., Гузь Н.</i> ОСНОВНІ ЧИННИКИ ТА УМОВИ САМОРОЗВИТКУ ТА САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ВИМУШЕНОГО ПЕРЕМІЩЕННЯ.....	162
<i>Кожуріна Г.</i> ДІАГНОСТИКА ПРИЧИН ВИНИКНЕННЯ КОНФЛІКТІВ ТА ОСОБЛИВОСТЕЙ ЇХ ПРОЯВУ У СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖУ	170
<i>Комарова І.</i> ПИСАНКАРСТВО ЯК АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНА ТЕХНІКА У ВІДНОВЛЕННІ ПСИХОЕМОЦІЙНОГО СТАНУ ПОСТРАЖДАЛИХ ВІД ВОЄННИХ КОНФЛІКТІВ.....	173
<i>Кравченко Р.</i> ВОЛЕЙБОЛ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ ШКОЛЯРІВ ..	178
<i>Кушнір Д.</i> РОЗВИТОК ГЕНДЕРНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ	182
<i>Маслова М., Варіна Г.</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ЛІДЕРСЬКОГО ТА АДАПТАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ.....	185
<i>Милосердов О.</i> ДО ПРОБЛЕМИ ПРОФІЛАКТИКИ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	193
<i>Музика О.</i> РОЗВИТОК АСЕРТИВНОСТІ ТА ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЯК ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ.....	196

Муха Л. ТЕРАПЕВТИЧНИЙ ВПЛИВ ІГРАШКИ НА ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ В СТАНІ ГОСТРОГО ТА ХРОНІЧНОГО СТРЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	201
Олійник І., Олійник М. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ ТА СПОСОБІВ РЕАГУВАННЯ В КОНФЛІКТІ (НА ПРИКЛАДІ ДІВОЧОЇ ФУТБОЛЬНОЇ КОМАНДИ).....	204
Петрів Р. ПСИХОЛОГІЧНА АДАПТАЦІЯ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ.....	208
Полтавець Р., Непша О. АПІТЕРАПІЯ ЯК НЕТРАДИЦІЙНА МЕТОДИКА ОЗДОРОВЛЕННЯ	213
Самарська М. АГРЕСИВНА КОМУНІКАЦІЯ В ОНЛАЙН-СЕРЕДОВИЩІ, ЇЇ ПРИЧИНИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВІВ	216
Сапога Л. ТЕХНОЛОГІЯ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В НАВЧАННІ ШКІЛЬНОГО КУРСУ ГЕОГРАФІЇ	220
Соболев Д. ПРОЄКТУВАННЯ ДІЛОВОЇ ГРИ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЗДАТНОСТІ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ В МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ З КОМП'ЮТЕРНИХ НАУК.....	225
Судніков Є. РЕЗУЛЬТАТИ ФОРМУВАЛЬНОГО ЕТАПУ ПЕДАГОГІЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЛІЦЕЇСТІВ У ЗАКЛАДАХ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ВІЙСЬКОВОГО ПРОФІЛЮ	231
Христова Т., Леценко О. ДИВЕРСИФІКАЦІЯ У ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДЛЯ ОСІБ З НЕДОСТАТНІСТЮ ЗОВНІШНЬОГО ДИХАННЯ.....	235
Христова Т., Томюк Д. РОЛЬ ПРАВОВОЇ ПІДГОТОВКИ У ФОРМУВАННІ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	239
Христовою Д. ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ В КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	244
Шрамко В., Непша О. ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧА РОБОТА ЯК СКЛАДОВА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	248
Юдаєва П., Варіна Г. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ПРОКРАСТИНАЦІЇ У СТУДЕНТСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	253
Нієбова А. DIAGNOSTICS OF THE FEATURES OF SEXUAL-GENDER AWARENESS OF MODER YOUTH OF UKRAINE	260

Олена ШЕРШНЬОВА
Мелітопольський державний
педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ МАЛОКОМПЛЕКТНОЇ ШКОЛИ: ПРОБЛЕМИ ТА МОЖЛИВОСТІ

Освіта є важливим інструментом впровадження європейських цінностей, таких як гідність, свобода, рівність, демократія, інклюзія. У процесі євроінтеграції Україна прагне гармонізувати власний освітній простір зі стандартами Європейського Союзу. Особливої уваги в цьому процесі заслуговують малокомплектні школи, які функціонують переважно у сільських та віддалених територіях. Малокомплектні школи – це унікальний простір, де освітнє середовище поєднує індивідуальний підхід з викликами обмежених ресурсів. У контексті євроінтеграції особливої ваги набуває впровадження європейських цінностей – гідності, рівності, свободи, демократії та інклюзії – навіть у найвіддаленіших куточках України. Малокомплектні школи або малочисельні сільські школи – це школи, у яких кількість учнів у класі менше нормативної (часто менше 5-10 учнів), а педагоги працюють у комбінованих класах (наприклад, 1-2 класи разом). Це створює значні труднощі в організації навчального процесу, особливо в контексті реалізації державного стандарту НУШ.

Вони є не лише освітніми, а й культурними центрами громади, але часто залишаються поза межами модернізаційних процесів.

У контексті трансформації української освіти відповідно до європейських стандартів, важливим вектором розвитку стає впровадження принципів, що ґрунтуються на базових європейських цінностях: гідності, свободі, рівності, верховенстві права, повазі до прав людини, демократії, інклюзії та толерантності. Реалізація цих цінностей у діяльності сільської малокомплектної школи потребує гнучких освітніх технологій, здатних враховувати індивідуальні особливості здобувачів освіти, забезпечувати рівний доступ до якісного

навчання та формувати демократичну культуру взаємодії..

З огляду на зазначене, особливу увагу привертає *технологія різнорівневого навчання*, яка є актуальною для умов малочисельних сільських шкіл. Ця технологія дозволяє ефективно організовувати навчання учнів з різним рівнем навчальних досягнень в одному класному колективі, забезпечуючи диференціацію та індивідуалізацію освітнього процесу. Крім зниження навчального навантаження, така організація сприяє підвищенню навчальної мотивації та розвитку самостійності, відповідальності й критичного мислення – компетентностей, що є невід’ємною частиною європейського освітнього простору.

Впровадження в освітній процес вищезазначених технологій не лише підвищує якість навчання в умовах сільської школи, але й створює сприятливе середовище для формування в учнів ключових компетентностей, базованих на європейських цінностях. Надалі доцільно здійснити характеристику окремих педагогічних технологій, ефективність яких підтверджена досвідом впровадження у малокомплектних навчальних закладах.

Особистісно орієнтована технологія навчання, що забезпечує індивідуальний підхід до кожного учня, врахування його інтересів, потреб та рівня підготовки. У малокомплектних класах, де чисельність учнів незначна, цей підхід дає змогу педагогу ефективно реалізовувати диференціацію навчального матеріалу.

Технологія колективного взаємонавчання, яка сприяє розвитку навичок комунікації, співпраці та взаємодопомоги. У невеликих класах така модель дозволяє створити атмосферу довіри й активного залучення кожного учня до навчального процесу.

Технологія співробітництва (кооперативного навчання), яка базується на принципах партнерства між учителем і учнями, а також між самими учнями. Ця технологія не лише підвищує мотивацію до навчання, але й сприяє формуванню громадянської компетентності, що є складовою європейських цінностей.

Розвивальне навчання (за Л.В. Занковим, Д.Б. Ельконіним – В.В.

Давидовим), яке орієнтоване на розвиток критичного мислення, пізнавальної активності та внутрішньої мотивації. Такий підхід особливо актуальний у сільських школах, де важливо формувати в учнів здатність самостійно здобувати знання й адаптуватися до змін.

Різномірне навчання, яке дозволяє одночасно організовувати навчальний процес для учнів із різним рівнем академічної підготовки. У малокомплектних класах, де одночасно навчаються учні кількох вікових груп, ця технологія забезпечує гнучкість, індивідуалізацію та ефективне управління навчальним навантаженням.

Застосування зазначених технологій у малокомплектних школах сприяє не лише підвищенню якості освіти, а й інтеграції європейських цінностей у щоденну педагогічну практику, що є важливим чинником модернізації освітнього середовища у сільській місцевості.

Основні проблеми які виникають у роботі малокомплектних шкіл це – нерівний доступ до якісної освіти у порівнянні з міськими школами, обмежена матеріально-технічна база та доступ до сучасних освітніх технологій, недостатній рівень цифрової інфраструктури та нестабільне підключення до Інтернету. Також має значення брак фахівців з інклюзивної освіти, логопедів, психологів, тьюторів, професійне вигорання педагогів, які поєднують кілька посад і змушені викладати кілька предметів.

Попри виклики, малокомплектна школа має великий потенціал для втілення інновацій, зокрема завдяки малій кількості учнів, що дозволяє індивідуалізувати навчання. Перспективними кроками роботи в малокомплектних школах є:

- використання цифрових освітніх платформ (Google Workspace, «Всеукраїнська школа онлайн», Moodle);
- організація змішаного навчання – очного й дистанційного;
- професійний розвиток педагогів у рамках програм Erasmus+, Єврошколи, EdCamp, НУШ;
- активна участь громадських ініціатив та ОТГ у підтримці шкіл (гранти, волонтерські програми);

– розширення педагогічної автономії та демократичного управління закладом.

Малокомплектна школа не повинна розглядатися як маргінальний елемент освітньої системи. Навпаки, в умовах децентралізаційних процесів, цифрової трансформації та поступової інтеграції України до європейського освітнього простору, саме такі школи можуть стати осередками локальної реалізації європейських цінностей. Це потребує узгодженої державної освітньої політики, дієвої підтримки з боку органів місцевого самоврядування та системної підготовки педагогічних кадрів, здатних виступати агентами змін.

Попри об'єктивні труднощі функціонування, малокомплектна школа володіє потенціалом для перетворення на платформу практичної імплементації європейських цінностей, таких як демократія, інклюзія, рівність доступу до якісної освіти, партнерство та активна громадянська позиція. За умови належного ресурсного забезпечення, підвищення професійної компетентності педагогів та активізації участі громад у шкільному житті, можлива глибока трансформація сільського освітнього середовища відповідно до принципів, що лежать в основі європейських освітніх політик.

Таким чином, малокомплектна сільська школа, за умови інтеграції європейських цінностей та сучасних педагогічних підходів, може стати не периферією, а важливим фактором сталого розвитку місцевих громад і демократизації українського суспільства в цілому.

ЛІТЕРАТУРА

1. Коломоєць, Т.В. Освітній простір малокомплектної школи як простір реалізації цінностей демократії та партнерства / Т.В. Коломоєць // Педагогічний альманах. – 2020. – №45. – С. 68-72.
2. Лінчевська, Л.І. Різноманітне навчання в умовах реалізації Концепції Нової української школи / Л.І. Лінчевська // Початкова освіта. – 2019. – №2. – С. 14-17.
3. Савченко, О. Я. Особливості навчання у малокомплектних сільських школах в умовах реалізації Державного стандарту початкової освіти // Початкова школа. – 2021. – №3. – С. 3-8.

Наукове електронне видання

МАТЕРІАЛИ
III МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ І МОЛОДИХ УЧЕНИХ,
**«ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ОРІЄНТИРИ ІННОВАЦІЙНОГО НАУКОВОГО
ПОШУКУ МОЛОДІ УКРАЇНИ»,**

26-27 червня 2025 року

м. Запоріжжя – м. Мелітополь,

Мелітопольський державний педагогічний університет

імені Богдана Хмельницького

<https://mdpu.org.ua/>

Відповідальний за випуск: *Олександр КИРІЄНКО*